

Nr 424.

Av herrar **Hagberg** i Luleå och **Brädefors**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.*

Den proposition, som framlagts av regeringen med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, måste hälsas med största tillfredsställelse, då den syftar till att äntligen ge en hittills missgynnad grupp arbetstagare det lagliga skydd mot godtyckliga arbetstidsförhållanden, som industriarbetarna sedan länge åtnjutit. Framför allt har man då all anledning glädja sig åt att de sakkunnigas synnerligen vaga förslag till lag i regeringspropositionen genomgått stora förändringar till det bättre för de anställdas vidkommande. Flera av dessa förbättringar sammanfalla ju även till sina praktiska verkningar med en del av de yrkanden i denna fråga vi ställde i vår motion nr 292 i andra kammaren förra året. En sådan inriktning till det bättre visar regeringsförslaget exempelvis, då det förutsätter ersättning för allt arbete utöver den ordinarie arbetstiden och nedbringande av övertidsmaximum.

En brist, som drabbar ett mycket stort antal anställda, är dock att regeringsförslaget i väsentliga punkter stannar vid tidigare praxis ifråga om arbetstidslagstiftning trots de brister som vidlåda den allmänna arbetstidslagen och trots de säregenheter som känneteckna de affärsanställdas arbetsförhållanden.

Ett sådant område är t. ex. fastställandet av visst minimiantal anställda i ett företag för att lagen skall tillämpas. Här har man dock att ta hänsyn till det stora antalet affärer med endast en anställd och det orättvisa att placera de anställda där utanför lagens skydd. De anställdas organisationer har ju allmänt avstyrkt undantag för småföretagen. En stor del av köpmannaföreningarna har också ställt sig på samma ståndpunkt. Faktum är att reglerad arbetstid även går att ordna i småföretagen. Bl. a. måste detta underlättas därigenom att förutom biträdet ägaren själv i regel står i affären åtminstone viss tid av dagen. Svårigheterna att med organisationernas hjälp tillkämpa småföretagens anställda bättre förhållanden äro ju mycket stora, varför riksdagen har all anledning att särskilt hjälpa dem på lagstiftningens väg.

Ett annat område, där man bör gå ett steg längre än i hittills gällande arbetstidslag, är frågan om ersättning för övertidsarbete, där ett visst minimum borde fastställas. Här ha vi också att räkna med de handelsanställdas jämförelsevis svaga organisering i förhållande till andra arbetstagare, varför en lagstiftning som fastställer övertidsersättningens storlek skulle bli till hjälp att förhindra ett kringgående av lagen, vilket lätt nog bleve fallet om man endast föreskriver »ersättning för övertidsarbete». Klart är att en minimiersättning då bör vara så tilltagen, att den tydligt markerar skillna-

den mellan ordinarie arbete och övertidsarbete och någorlunda stå i samklang med gällande praxis inom de kollektivavtal, där man kommit längst härvidlag.

En hel del biträden kommer fortfarande enligt det nya förslaget till butiksstängningslag att få arbeta på söndagarna. Härigenom frántagas de övriga arbetstagares möjlighet att vara helt fria från arbete en dag i veckan. Riksdagen skulle kunna lösa denna fråga genom laglig bestämmelse om ledighet för sådan personal varannan sön- och helgdag och under veckor med söndagsarbete minst en hel vardags ledighet.

De möjligheter att utnyttja de anställda för arbete å övertid, som fastslås i 2 mom. 7 § böra vara tillräckliga, särskilt som de också överensstamma med allmänna arbetstidslagens bestämmelser. Övertidstimmarna, som möjliggöras genom 1 mom. 7 §, böra därför avskaffas eller inräknas i den maximiövertid, vilken stipuleras i 2 mom. samma paragraf.

Förr eller senare komma givetvis de affärsanställda att genom sina fackföreningar tillkämpa sig de förmåner vi här föreslagit såsom lag. Nu kan saken emellertid påskyndas genom beslut i riksdagen, och denna sålunda ge ett handtag åt dessa hittills missgynnade grupper.

Med hänvisning till ovanstående föreslå vi,

att riksdagen vid godkännande av Kungl. Maj:ts »förslag till Arbetstidslag för detaljhandeln» beslutar antaga följande ändringar av dess paragrafer 1, 7, 8 och 9:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å rörelse, som avser detaljhandel och i omedelbar anslutning därtill bedriven verksamhet eller som drives å rakstuga, frisersalong, fotografiateljé eller badinrättning, för såvitt i rörelsen till arbete av annat slag än nedan i a)—g) avses för arbetsgivares räkning användes minst en arbetstagare.

Från lagens tillämpning — — — äger tillämpning.

7 §.

1 mom. Till betjäning — — — 10 timmar.

2 mom. Finner arbetsgivare — — — ett kalenderår. Häri inräknas även det övertidsarbete, som omnämnes i denna paragrafs 1 mom.

3 mom. Är ytterligare — — — av arbetsrådet.

4 mom. I fråga om — — — eller ohälsa.

8 §.

För arbete å övertid är arbetsgivare pliktig att utgiva särskild ersättning, för de första två timmarna per dag minst 50 procent och därefter samt sön- och helgdagar minst 100 procent högre än vad arbetstagaren erhåller för motsvarande arbete under ordinarie arbetstid.

Vill arbetstagare — — — rätt förlustig.

Raster m. m.

9 §.

Fortgår arbetstagares arbete — — — 15 minuter.

Arbetstagare skall ha minst en hel dags ledighet varje kalendervecka. Vid kontinuerlig tjänstgöring sön- och helgdagar skall arbetstagare vara ledig minst varannan sön- och helgdag.

Arbetsrådet må — — — första stycket.

Stockholm i mars 1939.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.
